

Матвієнко Ксенія

студентка 102 групи ННІ №3 НАВС,

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини НАВС, к.ю.н., доцент **Лук'янець Валентина**

ДЕРЖАВНА СИМВОЛІКА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ГЕРБА УКРАЇНИ

Актуальність теми полягає в становленні України як незалежної суверенної держави поряд із створенням системи органів влади, розв'язанням соціально-економічних, політичних та інших проблем поставило і завдання в провадження власної національної символіки. Цей процес відбувався в напруженій боротьбі переважно з політичних причин. На заваді швидкому розв'язанню питання було і досить поширене переконання, що український народ ніколи не мав державності, а значить, і своєї державної символіки, і те, що зовсім у недавньому минулому використання синьо-жовтого прапора, тризуба чи гімну "Ще не вмерла України" вважалося крамолою і каралося радянським репресивним апаратом.

Ці та інші причини призвели до тривалого затягування парламентом розв'язання питання про державну символіку України. Спочатку синьо-жовтий прапор почав використовуватися під час державних церемоній і лише згодом був узаконений. У Конституції України (ст. 20) вже визначено символами держави синьо-жовтий прапор та Знак Княжої Держави Володимира Великого як малий Державний Герб України. Визначено також основні елементи великого Державного Герба України та Національного гімну.

14 червня 2000 року на засіданні Кабінету Міністрів України нарешті було схвалено законопроекти про Державний Гімн України та про великий Державний Герб України. З прийняттям Верховною Радою України відповідних законів процес утвердження державної символіки буде завершено. Аналіз свідчить, що на сьогодні вже є досить багато досліджень із питань національної символіки. Проте практично всі вони спрямовані на з'ясування її історичних коренів, доведення тієї чи іншої точки зору. Майже немає літератури з етикету використання державної символіки, хоча саме це практичне питання і потребує, на нашу думку, особливої уваги. Таким чином, викладене вище зумовлює актуальність.

Державними символами України є прапор, герб і гімн, що визначено статтею 20 Конституції України. Опис державних символів України та порядок їх використання встановлюються законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Після проголошення в 1991 р. незалежності, фактичного та юридичного оформлення української державності постала нагальна потреба у власних державних атрибутах і символіці. Заходи на державному рівні – візити, прийоми, підписання міждержавних угод – треба було проводити, маючи власні прапор, гімн, герб, печатку тощо. Певний час із їхньою відсутністю доводилося миритись. До прийняття нових державних символів в органах влади, установах і організаціях діяла символіка Української РСР.

Утвердження нової символіки відбувалося за умов гострої політичної боротьби. Розвиток подій в країні, стрімке розширення її міжнародних відносин зумовили запровадження нових символів ще до відповідних рішень Верховної Ради України. Уже 4 вересня 1991 р. над її будинком замайорів національний синьо - жовтий прапор.

Державний Герб — це закріплений у законодавстві офіційний умовний знак, який через графічне чи кольорове зображення окремих фігур виражає коло певних ідей політичного характеру та символізує суверенітет держави. В Конституції сказано, що великий Державний Герб України встановлюється з урахуванням малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України. Головним елементом великого Державного Герба України є Знак Княжої Держави Володимира Великого (малий Державний герб України). Зображення Державного Герба розміщується на печатках органів державної влади, державного управління, судових органів, грошових знаках і знаках поштової оплати, службових посвідченнях, штампах, бланках державних установ тощо.

Державний Гімн — це закріплена в законодавстві країни музично-поетична емблема держави, яка через систему (набір) музично-поетичних образів виражає певне коло ідей політичного характеру та символізує суверенну державу. Державний Гімн як офіційний символ держави виконують під час підняття Державного Прапора, відкриття урочистих засідань, на початку офіційних зустрічей на найвищому рівні, прийняття військової присяги, відкритті спортивних змагань тощо. Слова Гімну затверджуються законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Державний Прапор — це закріплене в законодавстві офіційне полотнище держави, в якому шляхом добору певних кольорів (іноді з використанням малюнків чи написів) виражено ідеї політичного характеру. Державний Прапор України — стяг з двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів: верхня смуга — синього кольору, нижня — жовтого. Співвідношення ширини прапора до його довжини — 2:3. Державний Прапор піднімається на будинках органів державної влади і управління, органів місцевого самоврядування, дипломатичних представництв України, на прикордонних заставах та митницях, на засобах пересування перших осіб та дипломатичних представників і консулів України, як кормовий прапор на морських суднах України, під час офіційних зустрічей на найвищому рівні, на відкритті спортивних змагань тощо.

Отже, державні символи є важливим атрибутом сучасної держави, складовою її конституційного ладу. Символи нації, створені нею в процесі власного державотворення, з часом, як правило, стають державними у результаті їх закріплення на законодавчо-правовому рівні. Історична традиція, унаочнена в символіці, перетворює населення на народ, формує націю. Державні символи України концентровано виражають провідну роль нації у становленні власної держави. .

На мою думку, актуальним є питання затвердження Державного Герба України. Великий Державний Герб України повинен бути розроблений з урахуванням малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького. Малий герб України у формі тризуба був прийнятий ще 19 лютого 1992 року Постановою Верховної Ради «Про Державний герб України».

Але Великому Державному Гербу пощастило набагато менше. Перший конкурс щодо великого Державного Герба України Верховна Рада доручала провести Кабінету Міністрів України у вересні 1996 року. оді ж була сформована Державна комісія з підготовки та проведення конкурсу на кращий ескіз великого Державного Герба України.

Повторне проведення конкурсу на кращий ескіз великого Державного Герба України проводилось вже на підставі Розпорядження Кабінет Міністрів від 16 травня 2007 року.

15 липня 2009 року Кабмін все ж таки затвердив проект Великого Державного Герба України. Але у ньому, як і кожен інший раз були відмічені помилки й неточності. Тому він так і не був внесений на розгляд до Верховної Ради.

З 2000 по 2009 роки приймалися Розпорядження, Постанови та Положення Кабінету Міністрів України про затвердження складу та змін до складу Державної комісії з підготовки та проведення конкурсу на кращий ескіз великого Державного Герба України.

Конституційна Асамблея надавала пропозиції стосовно внесення змін до Конституції України про скасування поняття великий Державний Герб України. Члени Державної комісії з підготовки та проведення конкурсу на кращий ескіз великого Державного Герба України та Конституційної Асамблеї відзначали неможливість прийняття рішення про визначення кращого ескізу великого Державного Гербу України політичними чварами.

Протягом двадцяти восьми мирних років точилися безкінечні суперечки навколо державних символів України. Але ,я сподіваюся, що тепер, у час, коли під сумнів поставлена територіальна цілісність країни, коли незалежність України відстоюється зі зброєю у руках, буде прийнятий останній державний символ України, без якого держава не є повноцінною.

Список використаних джерел

1. Конституція України.
2. Україна так і не має великого Державного гербу. Може час прийшов? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://lb.ua/blog/aleksey_doroshenko/280387_ukraina_i_maie_velikogo_derzhavnogo.html
3. Тризуб. Знак держави Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tyzhden.ua/History/209998>